

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 25.9.2008
KOM(2008) 572 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING
REGIOONIDE KOMITEELE**

**elektrooniliste sidevõrkude ja –teenuste valdkonna universaalteenuse ulatuse teise
regulaarse läbivaatamise kohta kooskõlas direktiivi 2002/22/EÜ artikliga 15**

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING
REGIOONIDE KOMITEELE**

**elektrooniliste sidevõrkude ja –teenuste valdkonna universaalteenuse ulatuse teise
regulaarse läbivaatamise kohta kooskõlas direktiivi 2002/22/EÜ artikliga 15**

1. TEATISE EESMÄRK

Käesolevas teatises käsitletakse universaalteenuse ulatuse teist regulaarset läbivaatamist, nagu on ette nähtud universaalteenuse direktiivi¹ (edaspidi „direktiiv”) artikliga 15. Samuti arutletakse teatises üldisemalt, milline on universaalteenuse osa Euroopa tasandi laiemate probleemide lahendamisel ja eelkõige lairibavõrgule juurdepääsu tagamisel, et algatada arutelu võimaliku tulevase poliitika üle.

2. UNIVERSAALTEENUSE ULATUSE LÄBIVAATAMINE

2.1. Sissejuhatus

Elektroonilise side (e-side) universaalteenus tähendab ELi praeguse määratluse kohaselt, et kõigile soovijatele tagatakse turutingimustes või turutõrke korral avaliku sekkumise abil kõnealused teenused, mis on olulised ühiskonnas osalemiseks ja mis juba on kättesaadavad suurele osale elanikest.

Kõnealuses direktiivis on universaalteenus määratletud kui e-sideteenuste miinimumkogum, mis on põhjendatud taotluse korral kättesaadav kõigile lõppkasutajatele vastuvõetava hinnaga ja kindlaksmääratud kvaliteediga, sõltumata nende geograafilisest asukohast liikmesriigis.

Direktiiviga sätestatakse universaalteenuse ulatuse neli konkreetset elementi²:

- juurdepääs määratletud piirkonnas, et teha ja võtta vastu kohalikke, riigisiseseid ja rahvusvahelisi telefonikõnesid, saata ja võtta vastu fakse ning kasutada andmesideteenust edastuskiirusega, mis on piisav toimiva Interneti-ühenduse jaoks;
- vähemalt ühe sellise ulatusliku kataloogi ja numbriinfoteenuse olemasolu, mis hõlmab kõiki selleks soovi avaldanud tava- ja mobiiltelefoniteenuste kasutajaid;
- üldkasutatavate taksofonide olemasolu; ja
- konkreetsed meetmed, et tagada puuetega või erivajadustega inimestele ning madala sissetulekuga inimestele juurdepääs üldkasutatavatele telefoniteenustele vastuvõetava hinnaga.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul.

² II peatükk.

Sõnastusega „juurdepääs määratletud piirkonnas” viidatakse lõppkasutaja peamisele elukohale³ (kus mitu majapidamise liiget võivad ühendust jagada), mitte nõudele, et operaatorid peavad kasutama paikseid tehnoloogiaid; st, ei tohiks kehtestada piiranguid tehnilistele vahenditele (kas traadiga või traadita tehnoloogia), mille abil ühendust pakutakse. Teisest küljest ei hõlma universaalteenus isikute liikuvust (juurdepääs igast asukohast).

Andmesideteenuse kasutamine toimiva Interneti-ühenduse jaoks piisava edastuskiirusega, osutab nõudele,³ mis piirdub ühe kitsasribaühendusega,⁴ mis peaks toetama andmesidet edastuskiirusega,⁵ mis on piisav juurdepääsuks näiteks sellistele sidusteenustele, mida osutatakse avaliku Interneti vahendusel. See peab võimaldama rahuldavat Interneti-ühendust, kusjuures liikmesriikidel peab olema võimalik nõuda, et ühendus viiakse tasemele, mida kasutab enamik abonente.

Toimivat Interneti-ühendust käsitlev kõnealune paindlik nõue kavandati eelkõige selleks, et läbirääkijariigid saaksid kasutada mobiil- ja/või traadita tehnoloogiaid, et pakkuda universaalteenust suuremale hulgale elanikele³.

Liikmesriigid peavad leidma kõige tõhusama viisi, kuidas tagada universaalteenuse osutamise kohustused, sh anda kõigile ettevõtjatele võimalus selliste kohustuste täitmiseks. Kui turul ei pakuta kõnealuseid teenuseid, võidakse ettevõtjatele teha kohustuseks osutada selliseid teenuseid konkreetsetel tingimustel. Seni on 16 liikmesriiki kõnealuse direktiivi alusel määranud universaalteenuse osutajad, samal ajal kui Saksamaa ja Luksemburg ei ole seda teinud põhjendusel, et universaalteenust juba pakutakse turul⁶. Ülejäänud üheksa riiki tagavad universaalteenuse osutamise üleminekukorra alusel.

Kui liikmesriigi reguleeriv asutus järelgab, et määratud universaalteenuse osutaja kanda on ebaõiglane koorem, võidakse luua universaalteenuse fond. Sellega seotud netokulusid võib rahastada kas riiklikest vahenditest läbipaistvatel tingimustel või sektoripõhisest fondist, mille rahastamises peaksid põhimõtteliselt osalema kõik turul tegutsevad ettevõtjad. Praegu on loodud universaalteenuse fondid viies liikmesriigis, kuid hüvitist makstakse üksnes Prantsusmaal, Itaalias ja Rumeenias.

Liikmesriigid võivad ette näha täiendavaid teenuseid, mis ulatuvad direktiivis sätestatud teenuste miinimumkogumist kaugemale, kuid nendega seotud täiendavad kulud peavad katma liikmesriigid (nt üldiste maksude abil), mitte konkreetsed turuosalised.

Komisjon peab universaalteenuse ulatuse läbi vaatama iga kolme aasta tagant lähtuvalt tehnoloogia, ühiskonna ja majanduse arengust ning võtma arvesse eelkõige mobiilsust ja andmeedastuskiirusi seoses enamiku abonentide kasutatavate tehnoloogiliste lahendustega. Direktiivis⁷ on sätestatud järgmised aspektid, mida komisjon kaalub, et otsustada, kas teatav teenus tuleks hõlmata universaalteenuse ulatusega:

³ Põhjendus 8.

⁴ St, see ei laiene integraalteenuste digitaalvõrgule, mille abil on võimalik pakkuda kahte või enam ühendust, mida saab samal ajal kasutada.

⁵ Põhjenduses 8 selgitatakse täiendavalt, et kuna andmeedastuskiirus sõltub ka abonendi lõppseadme suutlikkusest, ei ole otstarbekas nõuda ühenduse tasandil konkreetset andmeedastuskiirust, kuid sellest hoolimata mainitakse „ülempiirina” 56 kbit/s.

⁶ Direktiivi rakendamise kohta vt täiendavalt 13ndat rakendamisaruanne KOM(2008) 153.

⁷ Artikkel 15 ja V lisa.

- tarbijate vähemus oleks sotsiaalselt tõrjutud, kui sellised eriteenused, mis on tarbijate enamusele kättesaadavad ja mida nad kasutavad, ei oleks vähemusele kättesaadavad või nad ei kasutaks neid; ja
- selliste teenuste hõlmamine universaalteenuse ulatusega annaks kõigile tarbijatele üldist netokasu, juhul kui üldsusele ei pakuta eriteenuseid tavalistel kaubandustingimustel.

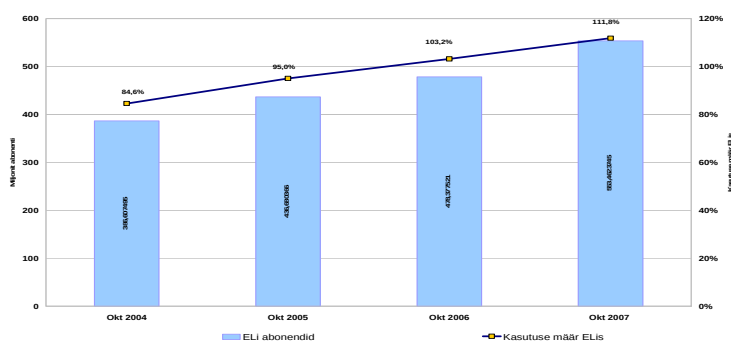
Universaalteenuse ulatuse esimesel läbivaatamisel 2005.–2006. aastal järeldati, et universaalteenuse osutamise kohustuse ulatust ei ole vaja muuta ning seda eelkõige seoses lairiba- ja mobiilteenustega. Seoses mobiilteenustega leiti, et konkurentsivõimeline ja avatud turg oli võimaldanud tarbijatele laialdast ja vastuvõetava hinnaga juurdepääsu. Lairibateenuste puhul ei näidanud lairiba püsiühendust kasutava ELi elanikkonna üldine osakaal, et kõnealust teenust kasutaks tarbijate enamus, ja seega ei olnud lairibateenuste kasutamine veel muutunud ühiskonnas normaalse osalemise jaoks vajalikuks sellisel määral, et selle kättesaamatus osutaks sotsiaalsele tõrjutusele⁸.

2.2. Mobiilside

Esimene läbivaatamine näitas, et liikmesriikide mobiilsidelitsentside tingimuste kohaselt katavad teise põlvkonna mobiilsidevõrgud EL 25 liikmesriikides vähemalt 95 % elanikkonnast. See kehtib praegu ka EL 27 liikmesriikide kohta.

Mobiilside kasutamine on viimasel paaril aastal kiiresti kasvanud: kui 2004. aasta alguses kasutas keskmiselt 81 % EL 25 liikmesriikide elanikest mobiilsideteenuseid, siis 2007. aasta oktoobris oli vastav näitaja 112 % EL 27 liikmesriikide elanikest. Nagu on näidatud allpool esitatud joonisel, kasvas kolmeaastase perioodi (oktoober 2004–oktoober 2007) vältel mobiilside kasutus 100 elaniku kohta rohkem kui 27 protsendipunkti.

Joonis 1. Mobiilsidet kasutavate abonentide arv ELis

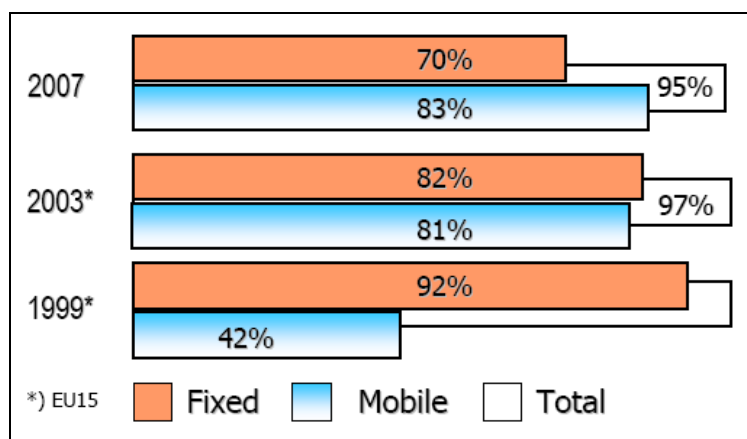

Allikas: komisjoni talitused

Mobiilside kasutamise üldine tase (100 elaniku kohta) näitab, et 2007. aasta lõpus kasutas keskmiselt 83 % ELi leibkondadest mobiilsidet, nagu on esitatud joonisel 2. EL 15 liikmesriikides on 83 %-l leibkondadest mobiiltelefon, samal ajal kui EL 10 liikmesriikide (v.a Bulgaaria ja Rumeenia) vastav näitaja on 82 % ja EL 12 liikmesriikide (k.a Bulgaaria ja Rumeenia) näitaja on 78 %.

⁸ KOM(2005) 203 ja KOM(2006) 163.

Joonis 2. Telefoniühendus kodus, protsent ELi leibkondadest

Allikas: E-sidet käsitlev leibkonnauuring⁹

Samuti näitab joonis, et mitme uue liikmesriigi vähem arenenud tavavõrkude infrastruktuuri tõttu oli 2007. aasta lõpus 95 %-l ELi leibkondadest telefoniühendus,¹⁰ mis on 2 protsendipunkti madalam kui see oli enne 2004. aasta laienemist. aasta lõpus oli 97 %-l EL 15 liikmesriikide leibkondadest telefoniühendus, samal aja kui EL 10 liikmesriikide vastav näitaja oli 91 %.

Üha enam tarbijaid läheb tavatelefone kasutamisel üle mobiiltelefoni kasutamisele, kusjuures 24 % kõigist EL 27 leibkondadest kasutab ainult mobiiltelefoni. Uutes liikmesriikides on see suhtarv (39 %) oluliselt kõrgem kui EL 15 liikmesriikides (20 %), v.a Soome (61 %) ja Portugal (48 %).

Nagu esimest läbivaatamist käsitlevas teatises märgiti, võimaldab mobiiltehnoloogia lisada mobiiltelefonivõrku uusi abonentide väikese piirkuluga. Lisaks võimaldavad mobiilside ettemaksuteenused pakkuda madala sissetulekuga tarbijatele põhiühendust võrguga madala liitumishinnaga ja ka kulutusi on võimalik paremini kontrollida kui järelmaksuga teenuste puhul. Mobiilside ettemaksuteenuseid kasutas 2007. aastal keskmiselt 60 % mobiilside abonentidest, samal ajal kui 40 % kasutas järelmaksuteenuseid. Kuigi vastuvõetav hind on vahetult liikmesriigis kehtivatest konkreetsetest tingimustest,¹¹ võib öelda, et praegu on vähese kasutuse määraga mobiilsideteenuste ostukorv¹² (13,69 eurot kuus) Euroopa tarbija jaoks odavam kui tavatelefone kuutasu (14,90 eurot kuus) maksmine.

Kokkuvõte: Käesolev värskeim analüüs kinnitab esimese läbivaatamise järeldust, et mobiilsideteenuste konkurentsivõimeline pakkumine ELis on taganud selle, et tarbijatel juba on laialdane ja vastuvõetava hinnaga juurdepääs mobiilsidele. Aspektid, mille alusel tuleks mobiilside hõlmata universaalteenuse ulatusega (nagu on sätestatud direktiivi V lisas), ei ole seega täidetud.

⁹ Vt uusim Eurobaromeetri eriuuring nr 274, mis viidi läbi 2007. aasta lõpus ja on kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomlib/ext_studies/index_en.htm.

¹⁰ Leibkonnad, kellel on vähemalt üks telefoniühendus: kas tava- või mobiiltelefonühendus või mõlemad.

¹¹ Direktiivi artikli 3 lõige 1. Vastuvõetava hinna üle arutatakse üksikasjalikumalt 2005.–2006. aasta teatistes ja nendega seotud dokumentides SEK(2005) 660 ja SEK(2006) 445.

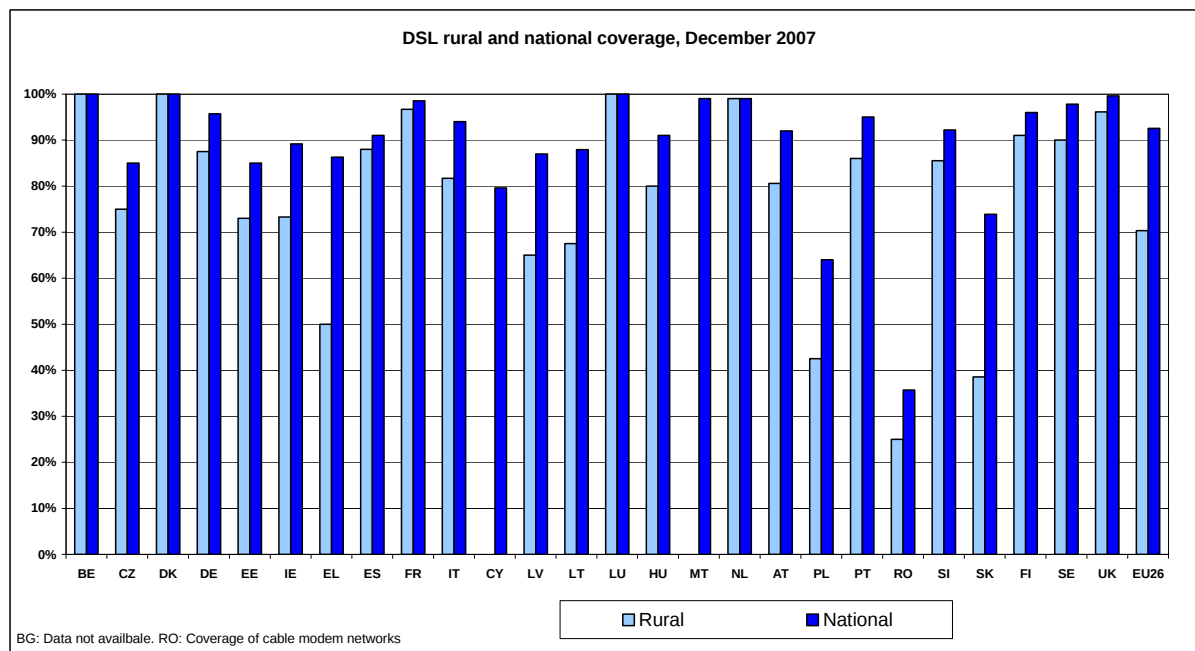
¹² Vähese kasutuse määraga teenuste ostukorv hõlmab liikmesriigis pakutavaid tavapäraselt madala kasutuse määraga mobiilsideteenuseid: kõnesid ja SMS-e. Vt KOM(2008) 153.

2.3 Lairibateenus

Esimene läbivaatamine näitas, et 2004. aasta keskel katsid lairiba püsiühendust võimaldavad võrgud ligikaudu 85 % EL 15 elanikest, samal ajal kui püsiühenduse madalam levik uutes liikmesriikides osutas, et lairibateenus oli seal kättesaadav tunduvalt väiksemale elanike osale. Oktoobris 2005 kasutas lairibateenuseid 11,5 % ELi elanikest.

2007. aasta lõpus olid DSL lairiba püsiühendust pakkuvad võrgud keskmiselt kättesaadavad 93 % EL 26 liikmesriikide elanikest, kusjuures mõned riigid olid maha jäänud (joonis 3).

Joonis 3. Lairiba püsiühendust pakkuvate võrkude katvus ELis, protsent elanikest

Allikas: IDATE, detsember 2007

Lairibateenuste arendamist toetab peamiselt paralleelsete infrastruktuuride vaheline konkurents (telekommunikatsiooni- ja kaabelvõrgud) koos juurdepääsu tõhusa eelneva reguleerimisega. See kajastub lairibateenuse kasutamise näitajates, mille kohaselt oli ELis 2008. aasta jaanuaris lairiba püsiühenduse keskmine kasutuse määr 100 elaniku kohta 20 %, kusjuures see näitaja varieerub liikmesriigiti oluliselt: 7,6 %st Bulgaarias 35,6 %ni Taanis.

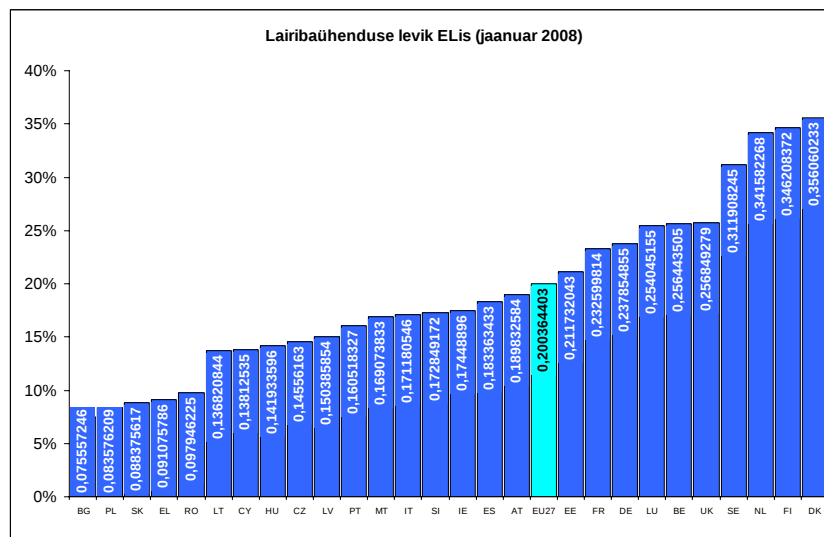
Muud sellised tegurid nagu juurdepääs personaalarvutitele ning kultuurilised ja keelelised aspektid mõjutavad kõnealuste teenuste kasutamist kindlasti oluliselt. Personaalarvutite kohta nii palju, et need on Interneti- ja lairibateenustele juurdepääsu võimaldavad kõige levinumad kasutajaterminalid ning üksnes 57 %-l EL 27 liikmesriikide leibkondadest on personaalarvuti (2003. aastal oli vastav näitaja 53 % ja 1999. aastal 33 %).

Mobiilsed lairibateenused võivad aidata kaasa lairibateenuste kasutamise näitajate suurenemisele, kuna kõnealuseid teenuseid on mitmes liikmesriigis oluliselt arendatud ja traadita kohtvõrgu tehnoloogiad hakkavad oluliselt mõjutama Interneti-ühendust¹³.

¹³ Jaesektoris pakutav mobiilne lairibaühendus moodustab Slovakkias 15,5 %, Iirimaal 15 % ja Leedus 8,4 %.

Juurdepääsu hindade oluline odavnemine nii mobiilsete kui ka rändlevate traadita tehnoloogiate puhul ning paremad näitajad ja kiirem edastusvõime viitavad sellele, et lairiba kasutamine kasvab tulevikus kiiremini kui lairiba püsivõrgu näitajad osutavad.

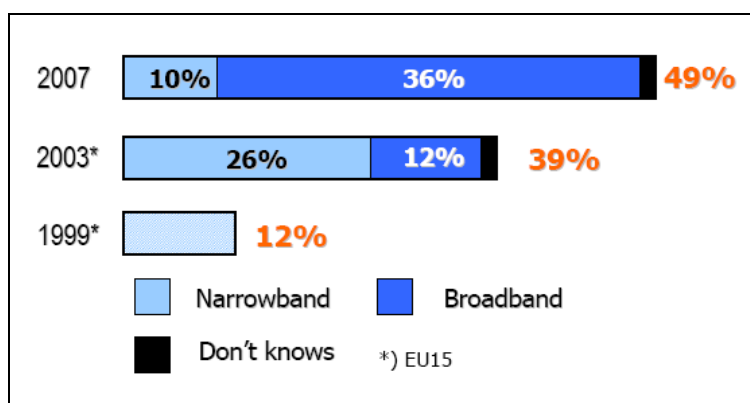
Joonis 4. Lairibateenuste kasutamine ELis 100 elaniku kohta

Allikas: Kolmeteistkümnes rakendusaruanne

Aastatel 2003–2007 kolmekordistus lairibateenuste kasutamine ELi leibkondades. E-sidet käsitleva värskeima leibkonnauuringu kohaselt on keskmiselt 36 %-l ELi leibkondadest lairiba püsiühendus,¹⁴ samal ajal kui 49 % kõigist leibkondadest kasutab kas kitsas- või lairibaühendusega Interneti-teenuseid, nagu on kujutatud allpool esitatud joonisel. See osutab sellele, et kuigi lairibateenuste leviku ja kasutamise tase ei ole veel selline, et neid tuleks universaalteenuse raames arvesse võtta, lähenetakse kõnealusele künnisele üsna kiiresti, samas kui kitsasribaühenduste arv väheneb järk-järgult.

Joonis 5. Interneti- ja lairibateenuste kasutamine kodus, protsent ELi leibkondadest

Allikas: E-sidet käsitlevad leibkonnauuringud

¹⁴ Vt joonealune märkus 9. Euroopa Ühenduste Statistikaameti andmete kohaselt on praegu 42 %-l leibkondadest lairibaühendus (vt <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>). Selline erinevus Euroopa Ühenduste Statistikaameti ja e-sidet käsitleva leibkonnauuringu vahel on seletatav sellega, et leibkonnauuring ei kajasta Interneti-kasutust üle 75-aastaste elanike seas, kes moodustavad 12 % kogu elanikkonnast.

Kokkuvõte: Lairibavõrkude katvuse tase on enamikus liikmesriikides praegu väga kõrge ja need on kättesaadavad keskmiselt 90 %-le ELi elanikest. Interneti kasutamine on muutumas teenuseks, mida kasutab enamus: 49 % ELi leibkondadest kasutab Interneti, kusjuures 36 % neist kasutab lairibaühendust. Kuigi lairibateenuste kasutajad ei moodusta veel tarbijate enamust (esimene direktiivi V lisas määratletud kahest aspektist)¹⁵ ja need teenused ei ole seega hõlmatud universaalteenuse ulatusega selle praeguses määratluses, läheneb kasutus tasemele, mis hõlmab tarbijate enamust. Lisaks on mõistlik eeldada, et üsna lühikese aja pärast ei vasta kitsasribaühendus enam nõudele „piisav toimiva Interneti-ühenduse jaoks” (nagu on sätestatud direktiivi artikli 4 lõikes 2). Seega tuleb olukorda jälgida.

3. UNIVERSAALTEENUS MUUTUVAS KESKKONNAS

Kuigi direktiivi praeguse tõlgenduse kohaselt ei hõlma direktiivi reguleerimisala mobiil- ega lairibateenuseid, on selge, et tavatelefoniteenuste asendumine mobiiltelefoniteenustega ning lairibaühenduse suurenenud kasutamine igapäevaelus, tõstatavad küsimuse seoses e-side teenuste tulevase juurdepääsu universaalsusega. Seepärast on praegu sobiv aeg hakata mõtlema universaalteenuse osutamise kohustusele seoses üldise lähenemisviisiga pakkuda kõigile kiiret Interneti-ühendust ning see võiks hõlmata ka ühenduse, riigi, piirkonna ja/või omavalitsuse toetust ning avaliku sektori ja erasektori partnerlust ja muid võimalusi.

3.1. Universaalteenuse mõiste ja selle osa e-side valdkonnas

Enne telekommunikatsioonisektori liberaliseerimist korraldas riik teenuste pakkumist ja turgu valitsevates ettevõtetes toimuv ristsubsideerimine tagas põhiteenuste ning eelkõige püsivõrgu ja kohalike kõnede kättesaadavuse. Tavatelefoniside kasutamine oli peaaegu universaalne ning see aitas luua sotsiaalset ühtekuuluvust sarnaselt kohalike postkontorite ja avalike raamatukogudega.

Liberaliseerimise ajal kehtestati universaalteenuse eeskirjad, et kaitsta põhimõtet „põhjendatud juurdepääs vastuvõetava hinnaga” (arvestades liikmesriigis kehtivaid tingimusi) ning olenemata sissetulekute tasemest ja geograafilisest asukohast.

Alates turu liberaliseerimisest ja konkurentsi tekkimisest on mitmetes teatistes,¹⁶ milles käsitletakse e-side reguleerivat raamistikku, selgelt näidatud, et tarbijate makstav hind on vähenenud ja pakutavate teenuste hulk on suurenenud, samal ajal kui universaalteenuse osutamist on üldiselt üsna vähe rahastatud. Universaalteenuse eesmärk on kindlustada, et tarbijate vähemus jõuaks järele põhiteenuseid juba kasutavale tarbijate enamusele.

Konkurents on samuti soodustanud üha vastuvõetavamalt hinnaga juurdepääsu sellistele uudsetele teenustele nagu mobiil- ja lairibateenused. Näiteks lairiba püsiühenduse turgu iseloomustab järjest suurenev konkurents ja jätkuvad investeeringud, millega kaasneb ühenduse kiire levik (2007. aastal avati keskmiselt 52 000 uut liini päevas, st kasv oli 20 %, ja 1. jaanuaril 2008 oli ELis ligikaudu 100 miljonit lairiba püsiühenduse liini).

¹⁵ V lisa teine aspekt viitab üldistele turutõrke tingimustele, mis õigustaks avalikku sekkumist, st olukorda, kus „eriteenuste kättesaadavuse ja kasutamisega kaasneb tarbijatele üldine netokasu, mis eeldaks avalikku sekkumist juhul, kui üldsusele ei pakuta eriteenuseid tavalistel kaubandustingimustel”.

¹⁶ Vt uusim 13. rakendamisaruanne, KOM(2008) 153.

Samas tuleb isegi sellise suure kasvu juures arvestada, et on geograafilisi piirkondi, kus turu tingimustes tõenäoliselt ei osutata teenust mõistliku aja jooksul. Kuna Interneti lairibaühenduse kasutamine levib ning üha enam ühiskondlikust ja majanduslikust tegevusest hõlmab sidusteenuste kasutamist, muutub infoühiskonnast tõrjutus tulevikus oluliseks küsimuseks.

Selle probleemi tunnistamiseks on nn digitaalse lõhe vähendamine seatud algatuse i2010 üheks poliitiliseks prioriteediks¹⁷. Juurdepääs lairibateenustele on vajalik mitte ainult konkurentsivõime ja majanduskasvu tagamiseks, vaid see on muutumas oluliseks teguriks seoses tarbijate heaolu ja digitaalse kaasatusega.

Lisaks andis komisjoni 2006. aasta teatis „Lairibaühenduse lõhe ületamine”¹⁸ suure tõuke lairibateenuste arendamisele, kaasates nii sellised ELi tasandi poliitikad nagu raadiospektripoliitika, ühtekuuluvusfondi vahendid ja riigiabi eeskirjad kui ka avaliku sektori ja erasektori partnerlusel põhinevad piirkondlikud ja kohalikud algatused.

Seoses uuendatud Lissaboni strateegiat käsitleva aruandlusega kutsus komisjon liikmesriike üles koostama lairibaühendust käsitlevad riiklikud strateegiad ja kehtestama riiklikud eesmärgid seoses kiire Interneti-ühendusega¹⁹. Seni on kõnealused riiklikud lairibastrateegiad ja algatus i2010 moodustanud üldise raamistiku, mille abil laiendada liikmesriikide tegevust, et kaasata võimalikult paljud elanikud infoühiskonda. Kuna lairibateenused muutuvad igapäevaelus oluliseks, tekib küsimus, kuidas rakendada kõigile kättesaadavate lairibaühenduste poliitikat ja milline võiks olla universaalteenuse osa selle küsimuse lahendamisel.

3.2. Arutlused tuleviku üle

Laienevad arutelud selliste põhiteenuste üle, mis peaksid ajapikku olema kättesaadavad, et võimaldada elanike osalust ühiskonnas, keskenduvad ühe enam sellele, kas ja kuidas aitab universaalteenus kaasa nende eesmärkide saavutamisele avatud ja konkurentsivõimelise e-side turu edendamise üldises raamistikus.

Telekommunikatsioonisektori üldise reguleeriva raamistiku läbivaatamise käigus korraldatud konsultatsioonidel²⁰ tõstatati mitmeid küsimusi seoses sellega, milline peaks olema universaalteenuse asjakohane osa kõigile kättesaadavate lairibaühenduste süstemaatilises ja teostatavas poliitikas.

Lairibateenused aitavad soodustada aktiivset osalemist ühiskonnas: e-tervishoiu, e-õppe, e-valitsuse ja e-äri teenuseid kasutab üha rohkem elanikke. Sellega on kaasnenud aktiivsem majanduslik ja sotsiaalne osalemine ühiskonnas ning paremad võimalused asukohast olenemata leida tööd, teha äri ja õppida.

Seega on peamine küsimus, kas ELi tasandi universaalteenus on sobiv vahend lairibateenuste arendamise edendamiseks, ja kui see on nii, siis millal ja kuidas tuleks seda kasutada või kas

¹⁷ KOM (2005) 229.

¹⁸ KOM (2006) 129.

¹⁹ Vt KOM(2007) 803.

²⁰ Teatise KOM(2005) 203 avalikul arutelul saadud vastused ja vastused, mis saadi ELi reguleeriva raamistiku 2006.–2007. aasta reformi käigus, näitasid, et universaalteenuse üle on vaja põhjalikumalt arutleda.

ELi muud poliitilised vahendid (ja millised) oleksid tõhusamad. See küsimus läheb kaugemale universaalse teenuse ulatusest.

Komisjon peab oluliseks, et sellised põhiteenused nagu e-sideteenused oleksid ELis elanikele ja ettevõtetele laialdaselt kättesaadavad geograafilisest asukohast sõltumata ning vastuvõetava hinnaga ja kindlaksmääratud kvaliteediga. Seega soovib komisjon algatada laiaulatusliku avaliku arutelu järgmiste küsimuste üle.

1. Mil määral võib tänapäevaseid konkurentsivõimelisi e-sideturge pidada piisavaks universaalse juurdepääsu pakkujateks, arvestades et:
 - tavatelefoniside asendamine mobiilisidega, mille katvus on väga lai ja mille hind on vastuvõetav, võib osutada, et universaalse teenuse osutamise kohustus, mis piirneb juurdepääsuga määratletud piirkonnas, on muutumas vähem oluliseks; ja
 - et turujõud aitavad lairibateenuseid pakkuda kiiresti suurenevale elanike osale, mis osutab, et lairibateenused ja sealhulgas mobiilsed lairibateenused võivad järgida sama suundumust nagu mobiiltelefoniteenused ning muutuda tänu turujõududele keskpikas perioodis peaaegu universaalseks?
2. Praegused suundumused osutavad, et suurenev arv abonente peab rahuldavaks Interneti-ühenduseks kitsasribahendusest paremat ühendust. Kõnealuste asjaolude tõttu tekib küsimus, kas universaalse teenuse osutamise kohustuse praegune tõlgendus (eriti põhjendus 8 koostoimes direktiivi artikli 4 lõikega 2) tuleks läbi vaadata eelkõige seoses sellega, mida tähendab andmesideteenus edastuskiirusega, mis on piisav toimiva Interneti-ühenduse jaoks? Samuti tuleks kaaluda, kas kõnealuse sõnastuse dünaamilisem ja tehnoloogiliselt neutraalsem tõlgendus nõuaks kehtivate õigusaktide muutmist.
3. Kui lairibateenust nähakse üha enam kui universaalse teenust, kas siis oleks sobivam muuta formaalselt universaalse teenuse osutamise kohustuse ulatust nii, et lisada viide lairibateenustele? Kas toimiva Interneti-ühenduse kontseptsioon on ikka veel sobiv kontseptsioon?
4. Kas universaalse teenuse osutamise kohustuse praegune määratlus on piisavalt paindlik või vastupidi liiga ettekirjutav, arvestades turgude eri arengutaset EL 27 liikmesriikides?

Kõnealuseid küsimusi tuleb vaadelda järgmiste üksikasjalikumate küsimuste valguses ja sealhulgas seoses sellega, milline osa on universaalse teenuse osutamise kohustusel ning selle rakendamisel kõigile kättesaadavate lairibahenduste üldise poliitika raames.

- a) Kuidas võiks sobida laiendatud universaalse teenuse osutamise kohustus üldise poliitika raamistikku, et kõigile kättesaadavad lairibahendused muutuksid tegelikkuseks, kusjuures see hõlmaks reguleerivat raamistikku, mis aitaks soodustada laialdaselt kättesaadavate teenuste konkurentsivõimelist osutamist, struktuurifondide kohaldamist, kavasid avatud juurdepääsu pakkumiseks regionaalsetele kiudoptilistele võrkudele ja nõudlust suurendavaid selliseid meetmeid nagu abonentseadmete ostmise toetused, koolitused ja teadlikkuse tõstmine? Millised on universaalse teenuse kasutamise eelised ja puudused võrreldes muude poliitiliste vahenditega, mis võimaldavad rakendada kõigile kättesaadavate lairibahenduste poliitikat? Milline

oleks võimalik mõju sidusrühmadele, sotsiaalsele ja territoriaalsele kaasatusele, tööhõivele, konkurentsile, investeringutele, innovatsioonile ja konkurentsivõimele?

- b) Kuidas sobivad universaalteenuse osutamise kohustuse ulatuse võimalik laiendamine, toimiva Interneti-ühenduse dünaamilisem tõlgendus või universaalteenuse osutamise kohustuse vähem ühtse mõiste kasutamine kokku vajadusega tagada ühtne lähenemisviis siseturul ja vältida konkurentsi moonutusi?
- c) Kas on asjakohane määratleda teatav kiirus või kiiruste vahemik, mis iseloomustaks lairibaühendust või toimiva Interneti-ühenduse ajakohastud mõistet? Kas selline kiirus peaks olema 1–2 Mb/s, arvestades teenuse kvaliteeti ja tänapäevast aktiivset ühiskonnas osalemist?
- d) Ühised Euroopa kriteeriumid ja rakendamiskord, et vähendada konkurentsimoontusi:
- Kui suur peab olema enamus, et saaks kasutada universaalteenuse osutamise kohustust?
 - Mille alusel tuleks määratleda asjakohastes tingimustes, millised tarbijate rühmad või geograafilised alad peaksid olema hõlmatud universaalteenuse osutamise kohustusega?
 - Milline oleks sobiv lähenemisviis, mis tagaks, et haavatavatel isikutel (nt puuetega inimesed ja vanemad inimesed) oleks kasutajate enamusega võrdväärsed võimalused pääseda ligi e-sideteenustele ja neid kasutada?
 - Kas sätted, mis käsitlevad katalooge ja üldkasutatavaid taksofone, on ikka veel vaja hõlmata universaalteenuse osutamise kohustuse ulatusega? Kas seoses üldkasutatavate taksofonidega on universaalteenuse osutamise kohustust vaja laiendada „muudele e-sideteenuste juurdepääsupunktidele” (nt traadita Interneti pääsupunktid)?
 - Kuidas tuleks valida ettevõtted, kellele tehakse kohustuseks universaalteenuse osutamine, ja milline peaks olema kohustuse ulatus?
 - Milline peaks olema universaalteenuse meetme rakendamise institutsiooniline struktuur ja milline peaks olema reguleeriva asutuse roll selles?
 - Millised oleksid universaalteenuse osutamise kohustusega seotud võimalikud kulud ja kes peaks nende eest maksma? Millised oleksid rahastamis- ja hüvituskavade ulatus ja piirangud, milline oleks selliste rahastamisallikate nagu üldised maksud ja universaalteenuse fondide suhe ning kuidas tagataks kooskõla riigiabi eeskirjadega?

3.3. Kokkuvõte

Käesolevas teatises esitati mõned mõtted selle kohta, milline on tulevikus universaalteenuse osa e-side teenuste pakkumisel. Tõstatati küsimus, kas ELi tasandil tuleks muuta universaalteenuse mõistet ja ulatust, ja kui see on nii, kas siis universaalteenus on sobiv vahend, et edendada lairibateenuste arendamist, või kas selleks sobiks muud ELi poliitilised vahendid või liikmesriikide kehtestatavad meetmed. Teatis on mitmete asjakohaste küsimuste

arutamise aluseks, et avada oluline arutelu ELi tasandil, mis võimaldab 2009. aasta jooksul sidusrühmadel oma arvamust avaldada ja arutleda alternatiivsete lähenemisviiside üle.

Sellise arutelu põhjal esitab komisjon 2009. aasta teisel poolel teatise, milles tehakse aruteludest kokkuvõte. Seejärel võib komisjon 2010. aastal võtta meetmeid, mis hõlmavad vajaduse korral konkreetseid ettepanekuid, et ajakohastada universaaltenuse direktiiv.

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti, nõukogu, Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed üles võtma käesolev teatis täiendavate arutelude aluseks.